Een hersteld geschonden gezicht in de Kerkstraat.

Op 13 januari van dit jaar werd de vijfde Monumenten Stimuleringsprijs van de Gemeente Abcoude uitgereikt aan de heren Henk Meijer en Ruben de Vries van De Vries & Partners Bouwkundig Ontwerp- en Adviesbureau te Abcoude. Zij hebben de gevel van hun pand aan de Kerkstraat 14 naar het oordeel van de Monumentencommissie op de juiste wijze weer terug gebracht naar het beeld van ruim honderd jaar geleden. Reden om eens wat in de geschiedenis van dit pand aan de Kerkstraat 14 te duiken.

De eerste zichtbare sporen van het pand zien we op een kaart die gemaakt is in het jaar 1643. De huidige Kerkstraat behoort samen met de doorgaande weg Utrecht – Amsterdam, de Stationsstraat en de Voordijk tot de oudste straten in Abcoude. Genoemde kaart toont ons een bebouwing die ongeveer doorloopt tot het punt waar nu de RK kerk is gesitueerd. Er zal weinig terug te vinden zijn van de bebouwing die er toen stond. Mogelijk nog een paar muurrestanten in de pastorie huizen tegenover genoemde kerk. In die tijd vond de verstening van houten naar stenen huizen op het platteland plaats: houten huizen werden vervangen door stenen exemplaren om met name branden te kunnen isoleren. In het rampjaar 1672 werd een kwart van het dorp Abcoude plat gebrand. Dit wijst erop dat er ook toen nog de nodige houten huizen

De nrs 14-12 en 10 in de vijftiger jaren vanaf het dak van de Dorpskerk.

Vlnr de huizen genummerd 14-12- en 10 in 1987

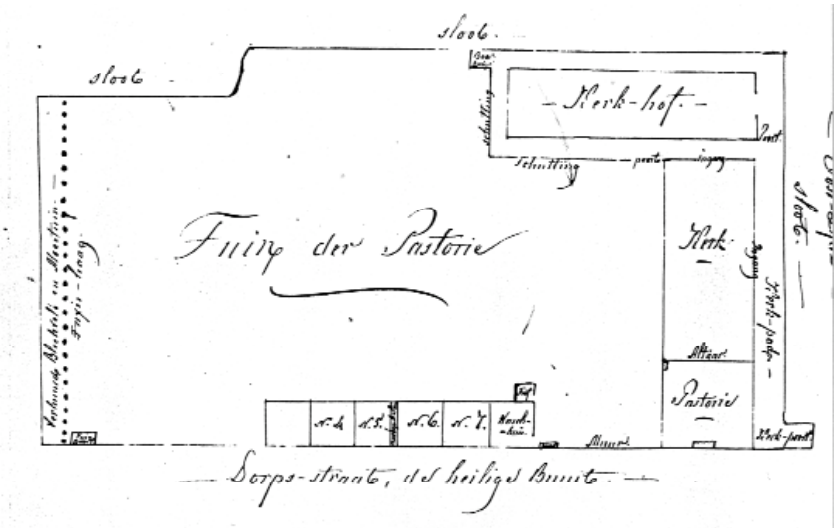

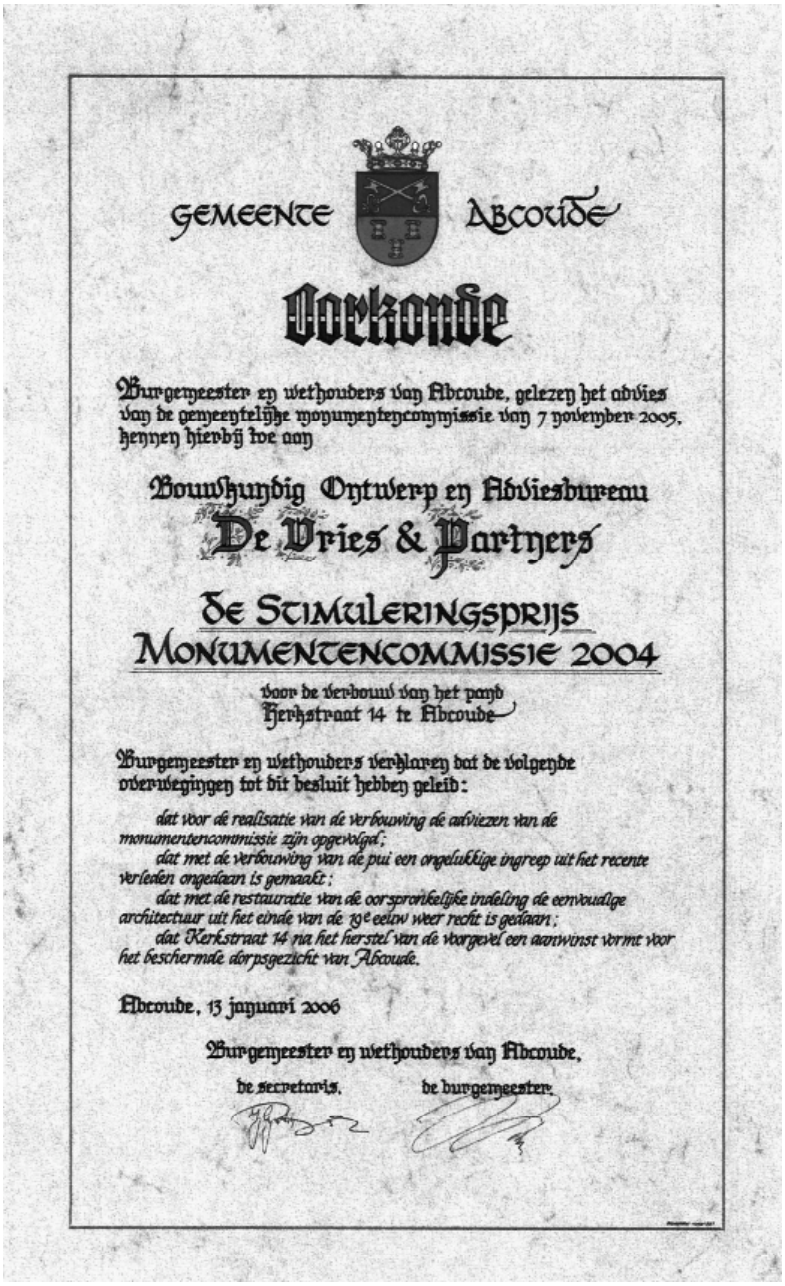

GEMEENTE ABCOUDE

Oorkonde

Burgemeester en wethouders van Abcoude, gelezen het advies van de gemeentelijke monumentencommissie van 7 november 2005, kennen hierbij toe aan

Bouwkundig Ontwerp en Adviesbureau
De Vries & Partners

DE STIMULERINGSPRIJS
MONUMENTENCOMMISSIE 2004

voor de verbouw van het pand
Kerkstraat 14 te Abcoude

Burgemeester en wethouders verklaren dat de volgende overwegingen tot dit besluit hebben geleid:

dat voor de realisatie van de verbouwing de adviezen van de monumentencommissie zijn opgevolgd;
dat met de verbouwing van de pui een ongelukkige ingreep uit het recente verleden ongedaan is gemaakt;
dat met de restauratie van de oorspronkelijke indeling de eenvoudige architectuur uit het einde van de 19e eeuw weer recht is gedaan;
dat Kerkstraat 14 na het herstel van de voorgevel een aanwinst vormt voor het beschermde dorpsgezicht van Abcoude.

Abcoude, 13 januari 2006

Burgemeester en wethouders van Abcoude,

de secretaris. de burgemeester.

Hier nog een bijschrift?

gestaan moeten hebben.
In 1671 komen we de locatie waar we het over hebben voor het eerst in geschrift tegen. De toenmalige Roomsch Catholieke gemeente verwerft van de erven van pastoor Visscher een huis en erf in, wat men toen noemde, de Roomsche Kerkbuurt. Aangezien het RK volksdeel toen als tweederangs burgers werd behandeld, mocht de RK parochie geen eigendommen op naam hebben. Dit werd opgelost door het onroerend goed over te laten gaan op naam van Cornelis Barchman Wuijtiers, een gelovige katholiek, die woonde op de buitenplaats Paddenburg onder Baambrugge.

Het huis werd door opeenvolgende pastoors bewoond tot 1835. Vanaf dat jaar huisden de zielenherders in een speciaal gebouwde Pastorie die voor de oude schuilkerk aan de Kerkstraat was gebouwd. De oude pastorie werd gekocht door de kruidenier en handelaar in onroeren goed Pieter Roobol (1789 – 1837). Omstreeks 1855 vindt er een verbouwing plaats die resulteert in twee huizen. Later blijkt dat er sprake is van drie woningen. In 1858 overlijdt Johanna Birgie, weduwe van Pieter Roobol. Zij had de Oude Pastorie (nr. 42a en 42b) weer aan de RK Armen van Abcoude gelegateerd, die dus vanaf die tijd eigenaar was van het "complex". De huizen werden verhuurd aan middenstanders en handwerkslieden, die overigens wel verplicht een RK achtergrond moesten hebben!

Hier nog een bijschrift?

2005 Kerkstraat 14 na het herstel.

Dertig jaar later blijkende panden niet zo best meer te zijn.
Begin 1889 komt het Armbestuur terug op een vergadering van Juni 1887. Toen is de vraag opgekomen wat doen we met het oude pastoriehuis. Repareren of afbreken?
Armmeester J. Post, timmerman, verklaart dat het huis zo slecht is dat alleen afbraak nog zinvol is. Men stelt zich dan de vraag: het complex verkopen of afbreken en zelf nieuw bouwen? Als redenen voor nieuwbouw worden genoemd: de gunstige stand waarop het huis is gelegen en waar burgerhuizen hoogstwaarschijnlijk zeer goed verhuurbaar zouden zijn. Zoo ook de reden dat bij verkoping dit perceel, terstond hetzij later, gemakkelijk in protestantse handen zou kunnen komen.
De stemmen staken. Besloten wordt dat pastoor Kortenhorst de beslissing aan de Aartsbisschop voorlegt. De Aartsbisschop adviseert om tot nieuwbouw over te gaan. Bij een hernieuwde stemming in het Bestuur is uiteraard iedereen het hier mee eens!
Armmeester Willem Meester krijgt opdracht om de huurders mee te delen dat zij per november een ander onderdak moeten hebben gevonden.
Deze zijn hier niet blij mee en kondigen aan hun huizen niet vrijwillig te zullen verlaten.

Er wordt aan vier katholieke timmerlieden in het dorp gevraagd een tekening met bestek te maken voor de bouw van drie woningen tegen een vergoeding van fl. 25,—. De begroting voor het project bedraagt fl. 7.500,—.
Na inschrijving wordt het project gegund aan ammeester en timmerman Jan Post (1819-1908) voor fl. 3.982,— en het metselwerk aan Frans Determan (1825-1906) voor fl. 2.850,—. Gerrit Vermolen wordt aangesteld als opzichter ad fl. 200,—
De opstand van de bewoners is waarschijnlijk met een sisser afgelopen. In september 1889 waren de huurder Tames Kool, aanspreker en brugwachter, Arnold Christoffer, werkman en Payralbe, de kopers lager, vertrokken en kon met het afbreken van de oude pastorie worden begonnen.
Wanneer de huizen werden opgeleverd is niet bekend. Maar in november 1890 werden er twee woningen betrokken. De derde werd in juni 1892 in gebruik genomen.
De huur bedroeg in die jaren fl. 200,— per jaar. Een huurcontract werd voor vijf jaren aangegaan.

Tot in de jaren zestig van de vorige eeuw blijven de huizen bewoond door particulieren. Maar dan treden er veranderingen op. In huis nr. 10 woont dhr. P. Pompe. kassier, met de Boerenleenbank aan huis.
In 1962 wordt de nieuwe Boerenleenbank aan de

Hoogstraat geopend. Waar nu de Chemische Wasserij van Rooijen is gehuisvest.
Tot 1967 blijven de drie woningen eigendom van Roomsch Catholieke Armen van Abcoude. In dat jaar worden ze verkocht aan Aloysius Jacobus Josephus Maria Hoving, een rijwielhandelaar. Aan zijn voornamen kun je zien dat de katholieke achtergrond wellicht een pré is geweest bij de verkoop. Hoving begon zijn fietsen- en bromfietsenzaak in de panden nr. 10 en 12. De winkelruimte was aan de voorzijde gesitueerd en aan het Nauwe Gein was de werkplaats.

In ons pand is dan de RK Bibliotheek in de voorkamer van Mej. Pompe gevestigd. Nadat de Bibliotheek begin jaren zeventig was verdwenen komen we in 1971 het eerste cafetaria tegen in het pand. En wel cafetaria Rejo. De uitbaters volgen elkaar snel op. Cafetaria Het Oude ABC-tje, De Don, Het Riddertje, en als hekkensluiter Jeruzalem. Deze laatste ruimt het veld zo midden 2002. Het Riddertje speelt nog een rol onder de naam Tedje in de jeugdboeken van Jacques Vriens. Dit zijn de boeken “Die rotschool met die fijne klas” en “De zesde tegen het soepie”.

Timmerlieden, de ontwerpers uit de 19e eeuw, en later bouwkundigen en architecten zijn belangrijke mensen. Burgermeesters, pastoors, dominees en notarissen hebben geen zichtbare sporen in ons dorp nagelaten. Wel de eerder geschetste beroepsgroep. Zij hebben een grote verantwoordelijkheid ten aanzien van ons dagelijkse dorpsbeeld. De Vries en Partners hebben ook met hun eigen pand bewezen dat zij zich hiervan rekenschap hebben gegeven!

Let als voorbijganger eens op het bekende blauw-witte schildje dat de aandacht vestigt op het belang van het pand.

Wim Timmer
Wtimmer1@cs.com

Paddenburg en Barchman Wuytiers

Paddenburg was een van de grotere buitenplaatsen, gelegen tussen Baambrugge en Loenersloot, tot stand gekomen op de grond van twee lenen, verenigd door een huwelijk in het midden van de 17e eeuw. Het verkreeg de naam PADDENBURG. De bruid en bruidegom, die dit bewerkstelligden, waren Elisabeth Hendrikdr. Dommer (1628-1696) en Cornelis Simonszn. Barchman Wuytiers (1628-1681), beide stammend uit oude Amsterdamse geslachten.Cornelis Barchman Wuytiers verwierf zijn leen in 1661, zoals blijkt uit het Repertorium op de Lenen van Gaasbeek. Dit leen sloot aan op het noordelijk daarvan aanpalende leen, waarmede Hendrik Willemszn Dommer sinds 1648 was beleend. Deze lenen waren respectievelijk 10 en 8 morgen groot. Door aankopen van onbebouwde gronden werd PADDENBURG uiteindelijk 36 morgen groot.

De bouwheer van het op deze grond gestichte huis was Cornelis Simonszn. Barchman Wuytiers, de bruidegom, die, hetgeen niet zo vaak voorkwam, de wapens van beide gelachten op de pilaren van het toegangshek liet aanbrengen. Ook werd het bouwjaar (1664) in een gevelsteen aangebracht. Een van de voorvaderen was Cornelis Dirkszn Wuytiers (1551-1597) die, nadat Amsterdam in 1578 de Spaanse zijde had verlaten, in de Regeering van Amsterdam werd verkozen.
We moeten aannemen dat Cornelis Dirkszn Wuytiers zich tot de Gereformeerde Kerk had bekeerd, gezien hij pas na de alteratie van 1578 in de Vroedschap van Amsterdam werd verkozen, maar belangrijke delen van dit geslacht zijn in de rooms katholieke geloofsgemeenschap teruggekeerd.

Zo ontpopte de genoemde bruidegom zich als een overtuigd katholiek en kocht hij in 1672, na de dood van pastoor Visscher uit diens boedel “ het huis in de Kerkstraat, juist tegenover de achterpoort van de